

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Historia literatury serbskiej i chorwackiej XIX w. i I poł. XX w. - wykład		9.6.0132	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Sławistyka	forma	stacjonarne
		moduł	językoznawczo-kulturoznawcza, literaturoznawczo-kulturoznawcza
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Jolanta Dziuba; dr Natalia Wyszogrodzka-Liberadzka; dr Anita Gostomska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		3	
Wykład		Semestr 5	
Sposób realizacji zajęć		Wykład:	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		30 h - aktywny udział w zajęciach.	
Liczba godzin		45 h - przygotowanie do egzaminu końcowego i egzamin końcowy	
Wykład: 30 godz.		RAZEM: 75 h - 3 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2025/2026 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		- serbski w wymiarze 20.00%	
		- chorwacki w wymiarze 20.00%	
		- polski w wymiarze 60.00%	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
Wykład problemowy		Sposób zaliczenia	
		Egzamin	
		Formy zaliczenia	
		- egzamin ustny	
		- ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje ocenę z wykładów na podstawie egzaminu – 100%. Egzamin ustny obejmuje następujące aspekty: odpowiedź na trzy pytania (losowane przez studenta). Zakres: patrz rubryka sylabusu pt. Treści programowe: Problematyka wykładu oraz Problematyka ćwiczeń w semestrze 2, 3, 4, 5: (Zestaw lektur w semestrze 2, 3, 4, 5).	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	czynny udział w zajęciach	ustne wypowiedzi na tematy wskazane przez prowadzącego	egzamin ustny
Wiedza			
K_W03	+	+	+
K_W07	+	+	+
K_W12	+	+	+
Umiejętności			
K_U01	+	+	+
K_U02	+	+	+
K_U08	+	+	+
Kompetencje społeczne			
K_K01	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Warunkiem uzyskania zaliczenia dopuszczającego do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń (według wymagań prowadzącego).

B. Wymagania wstępne

Ponieważ przedmiot stanowi prezentację historii literatury serbskiej i chorwackiej w kontekście historyczno-kulturowym, student uprzednio zobowiązany jest zaliczyć przedmiot Wstęp do literaturoznawstwa - 1 semestr I roku studiów na kierunku Sławiśtyka

Cele kształcenia

Celem wykładu jest przedstawienie w porządku chronologicznym dorobku literatury serbskiej i chorwackiej od czasów najdawniejszych (epoka piśmiennicza) do końca wieku XIX. Taka perspektywa metodologiczna obejmuje zjawiska okresu średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia oraz sytuację racjonalistycznego przełomu świadomości w Europie schyłku XVIII wieku. Wykład przynosi komplementarną wiedzę historycznoliteracką, uwzględniającą słowiański kontekst rozwoju literatur Słowiańszczyzny Południowej w oparciu o wcześniejszą wiedzę z zakresu piśmiennictwa słowiańskiego epoki przedpiśmiennej i piśmiennej (dzieje literatur południowsłowiańskich okresu średniowiecza), jak również przedmiotów historyczno-kulturoznawczych (np. historia narodów słowiańskich i in.). Kontynuację wiedzy historycznoliterackiej stanowi wykład z literatury XIX wieku, prowadzony na III roku studiów slawistycznych, obejmujący okres formowania się nowożytnych literatur Serbii i Chorwacji podczas epoki tzw. odrodzenia narodowego. Ćwiczenia stanowią niezbędną ilustrację poszczególnych zjawisk literacko-kulturowych tego zróżnicowanego i wielowiekowego procesu.

Treści programowe

Problematyka wykładu w semestrze 5: Polityczna geneza radykalnych ruchów społecznych doby absolutyzmu. Działalność polityczna Svetozara Markovicia. Idea serbskiej "Omladiny". Czasopiśmiennictwo polityczne i literackie. Emancypacja kulturalna Belgradu. Rozwój narodowych "iliryjskich" instytucji kulturalnych i reforma oświaty (działalność Josipa Juraja Strossmayera). Przemieszczenie chorwackiego centrum kulturowego do Zagrzebia. Idee "jugoslawizmu" (Vatroslav Jagić, Franjo Rački, Ivan Kukuljević Sakcinski). VIII. Chorwacki literacki wariant romantyzmu: liryka (Mirko Bogović); nowelistyka i publicystyka (August Šenoa); dramaturgia (Mirko Bogović, Luka Botić, Janko Jurković); powieść historyczna (August Šenoa, Franjo Marković, Josip Eugen Tomić). Epoka realizmu: Polityczno-socjologiczny kontekst realizmu serbskiego. Emancypacja określonych rodzajów i gatunków literackich: proza (nurt realistyczno-obyczajowy: Janko Veselinović; nurt regionalno-objektywistyczny: Simo Matavulj; nurt historyczno-satyryczny: Stevan Sremac; nurt społeczny: Svetolik Ranković); poezja (Vojislav Ilić). Rola krytyki postulatywnej w chorwackiej tradycji realizmu (Janko Ibler, Jakša Čedomil). Modele strukturalno-kompozycyjne literatury realistycznej: sensualistyczna poezja Silvije Strahimira Kranjčevicia; proza naturalistyczna Eugena Kumičića, społeczno-obyczajowa powieść Ante Kovačića, proza Ksavera Šandora Djalskiego, powieść psychologiczna Janka Leskovara i Josipa Kozarca, nowelistyka regionalna Vjenceslava Novaka; "publicystyczna" poezja Augusta Harambašicia.

Wykaz literatury

Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Barac A., Literatura narodów Jugosławii, Wrocław 1969;
- Deretić J., Kratka istorija srpske književnosti, Beograd 1990;
- Deretić J., Istorija srpske književnosti, Beograd 2002;
- Frangeš I., Povijest hrvatske književnosti, Zagreb-Ljubljana 1987;

- Književnost Stare i Južne Srbije do drugog svetskog rata. Zbornik radova, pod red. V. Cvetanovicia, Beograd 1997;
- Leksykon tradycji chorwackich, (oprac.) J. Rapacka, Warszawa 1997;
- Pavić M., Istorija srpske književnosti, Beograd 1991;
- Rapacka J., Dawna literatura serbska i dawna literatura chorwacka. Zarys dziejów, Warszawa 1993;
- Rapacka J., Leksykon tradycji chorwackich, Warszawa 1997;
- Tomasović M., Slike iz povijesti hrvatske književnosti, Zagreb 1994;
- Živković D., Evropski okviri srpske književnosti, Beograd 1997.

A.1. wykorzystywana podczas zajęć:

Zestaw lektur w semestrze 5:

Vuk Karadžić, Srbi svi i svuda; Opisanje Srbije; Rječnik srpskoga jezika; Petar Petrović Njegoš, Gorski vijenac; Branko Radičević, Pesme; Jovan Jovanović Zmaj, Đulići; Laza Kostić, Pesme; Jovan Sterija Popović, Drame; Milovan Glišić, Pripovetke; Laza Lazarević, Pripovetke; Janko Veselinović, Hajduk Stanko; Stevan Sremac, Popo Ćira i pop Spira; Radoje Domanović, Satire; literatura chorwacka: Stanko Vraz, Đulabije; Petar Preradović, Prvenci; Ivan Mažuranić, Smrt Smail-age Čengića; Dimitrije Demeter, Grobničko polje; August Šenoa, Zlatarovo zlato, Seljačka buna; Eugen Kumičić, Urota Zrinsko-frankopanska; Josip Eugen Tomić, Zmaj od Bosne; Vjenceslav Novak, Posljedni Stipančići; Josip Kozarac, Odabrane pripovijetke; Janko Leskovar, Odabrane novele.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

Twórczość serbskich pisarzy I połowy XIX wieku, tworzących w języku słowiano-serbskim (Sima Milutinović Sarajlija, Serbijanka; Lukijan Mušicki, Pesme; Milovan Vidaković, Usamljeni junosha). Đura Jakšić, Pesme; Jakov Ignjatović, Novele; Svetozar Marković, Realnost u poeziji; Ivo Ćipiko, Pripovetke; Svetolik Ranković, Pripovetke; Stjepan Mitrov Ljubiša, Pričanja Vuka Dojčevića; Simo Matavulj, Bakonja fra Brne; Borisav Stanković, Jadni ljudi. Ljudevit Gaj, Horvatov slofa i sjedinjenje; Matija Mažuranić, Pogled u Bosnu; Antun Nemčić, Putositnice; Franjo Marković, Dom i svijet; Ksaver Šandor Đalski, Pod starim krovovima; Ante Kovačić, Pripovijetke; Silvije Strahimir Kranjčević, Izabrane pjesme; Ivo Vojnović, Drame.

Literatura uzupełniająca:

Bobrownicka M., Z problemów literatur słowiańskich, Katowice 1976, Bogdanović D., Istorija srpske književnosti, Beograd 1980; Deretić J., Poetika srpske književnosti, Beograd 1997; Deretić J., Kulturna istorija Srba, Beograd 2001; Deretić J., Bojović Z., Mitrović M., Istorija književnosti, Beograd 1999; Gluščević Z., Književnost i rituali, Beograd 1998; Jelčić D., Preporod književnosti i književnost preporoda, Zagreb 1993; Ježić S., Hrvatska književnost od početka do danas 1100-1941, Zagreb 1993; Kleut M., Srpsko građansko pesništvo, Novi Sad 1991; Kosanović J., Laza Kostić i estetika romantizma, Beograd 1997; Kultura Hrvata, oprac. M. Moguš, Zagreb 1995 (wersja VD); Kurnatowska Z., Słowiańszczyzna Południowa, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977; Kvapil J., Hrvatska književnost 1895-1914, Praga 1977; Magnuszewski J., Słowiańszczyzna zachodnia i południowa. Studia i szkice literackie, Warszawa 1995; Mandić D., Hrvati i Srbi dva stara različita naroda, Zagreb 1990; Marković S. Ž., Vuk Karadžić u književnom trajanju, Gornji Milanovac-Priština 1987; Maticki M., Istorija kao predanje, Beograd 1999; Matvejević P., Brewiarz śródziemnomorski, Sejny 2003; Milisavac Ž., Dzieje Macierzy Serbskiej 1826-1967, Wrocław-Warszawa-Kraków 1970; Milosavljević L., Kolektivno pamćenje nezaborava, Niš 1991; Peković S., Srpska proza početkom dvadesetog veka. Formalno-stilske i tematske inovacije, Protić P., Sumnje i nadanja. Prilozi proučavanju duhovnih kretanja kod Srba u vreme romantizma, Beograd 1986; Rapacka J., Godzina Herdera. O Serbach, Chorwatach i idei jugosłowiańskiej, Warszawa 1995; Słowiańszczyzna - pojęcia i rzeczywistość dawniej i dziś, (red.) K. Handke, Warszawa 2002; Šop J., Istok u srpskoj književnosti. Šest pisaca- šest viđenja, Beograd 1982; Stojančević V., Iz istorije Srbije Drugog ustanka i Knez Miloševe vlade 1815-1839, Beograd 1995; Stojančević V., Iz srpske nacionalne prošlosti. Istorija i kultura, Beograd 1998; Symbioza kultur słowiańskich i niesłowiańskich w Europie Środkowej, (red.) M. Bobrownicka, Kraków 1996; Radulović M., Vidovi srpske književne kritike, Beograd; Skerlić J., Istorija nove srpske književnosti, Beograd 1997; Tradycja i inwencja. Wątki i motywy obiegowe w dawnych literaturach słowiańskich, (red.) E. Małek, Łódź 1999; Wasilewski I., Felczak W., Historia Jugosławii, Warszawa 1995; W kręgu literatury popularnej. Slavica, (red.) I. Opacki, Katowice 1990; Zbornik radova o narodnoj književnosti, (oprac.) I. Nikolić i D. Ajdačić, Beograd 2001; Zieliński B., Serbska powieść historyczna. Studia nad źródłami, ideami i kierunkami rozwoju, Poznań 1998; Živković D., Evropski okviri srpske književnosti, Beograd 1997; Współcześni Słowianie wobec własnych tradycji i mitów, (red.) M. Bobrownicka, L. Suchanek, F. Ziejka, Kraków 1997.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W03, K_W07, K_W12 K_U01, K_U02, K_U08 K_K01	Student: - ma wiedzę o historii literatury w zakresie literaturoznawstwa południowosłowiańskiego - serbskiego i chorwackiego (K_W03); - dostrzega relacje literatury serbskiej i chorwackiej w ich wzajemnych analogiach i różnicowaniach (K_W07); - zna i rozumie metody analizy, interpretacji różnych wytworów kultury literackiej Słowian Południowych (K_W12).
	Umiejętności Student: - potrafi analizować i użytkować informacje dotyczące literatury Słowiańszczyzny Południowej z wykorzystaniem źródeł teoretycznych i materiałowych (K_U01); - umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze w zakresie literaturoznawstwa, kierując się wskazówkami osoby prowadzącej zajęcia (K_U02); - potrafi wypowiedzieć się, w języku polskim, na temat przeczytanych lektur oraz zagadnień szczegółowych z dziedziny historii literatur południowosłowiańskich (K_U08).

Kompetencje społeczne (postawy)

Student:

- jest świadomy stopnia osiągniętej wiedzy na temat literatury południowosłowiańskiej w ujęciu diachronicznym, a także potrafi tę wiedzę krytycznie ocenić (K_K01)

Kontakt

jolanta.dziuba@ug.edu.pl